

УДК 159.9

Глушкова К.А.

студ. гр. СН-116 НУ «Запорізька політехніка»

РОЛЬ ГРИ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

На сьогоднішній день фахівці дошкільної освіти одноголосно визначають, що гра як найважливіша специфічна діяльність дитини повинна виконувати загальносоціальні функції. Батьки і педагоги як ніколи раніше стурбовані тим, що потрібно стежити, щоб дитина, що входить в цей світ, ставала впевненою, щасливою, розумною і успішною. Уміння спілкуватися, будувати і підтримувати дружні взаємини, співпрацювати і співіснувати з людьми є необхідними складовими повноцінно розвинутої і самореалізованої особистості, запорукою успішного психічного здоров'я людини.

Кожен період життя і розвитку дитини характеризується певним провідним видом діяльності. Це та діяльність, в процесі якої відбуваються якісні зміни в психіці дітей, формуються і розвиваються основні психічні процеси і властивості особистості, з'являються психічні новоутворення, характерні саме для даного конкретного віку. Так, для дітей дошкільного віку провідним видом діяльності є гра.

Сутність гри як провідного виду діяльності полягає в тому, що діти відображають у ній різні сторони життя, особливості взаємин дорослих, уточнюють свої знання про навколишню дійсність. Гра – є, свого роду, засобом пізнання дитиною дійсності.

Діти дошкільного віку стали менше грати в сюжетно-рольові ігри, так як в сучасне дитинство активно впроваджуються нові інформаційні технології. Але чому так? Невже реальні ігри з однолітками вже не цікаві для дітей? Їх більше займають телебачення, комп'ютери, відео, соціальні мережі. Ігри, які вони були раніше, тепер не зрозумілі дітям сучасності. Все менше грають у реальному житті та цікавляться новими речами. Звідси поява ігор агресивного характеру. Перегляд телебачення, відеофільмів, комп'ютерні ігри стають звичною формою дозвілля, джерелом вражень для дитини. Сучасна дитина у віці від 3 до 6 років в середньому 28 годин на тиждень дивиться на екран. Поступово гра підміняється переглядом телевізора, комп'ютера.

Л.С. Виготський підкреслював неповторну специфіку дошкільної гри, яка полягає в тому, що свобода і самостійність тих, хто грає, поєднується зі

строгим, беззаперечним підпорядкуванням правилам гри. Таке добровільне підпорядкування правилам відбувається в тому випадку, коли вони не нав'язуються ззовні, а випливають із змісту гри, її завдань, коли їх виконання становить головну її чарівність. Оскільки в ситуації гри дитині зрозуміла необхідність придбання нових знань і дій, дитина сама прагне того, чого ще не вміє.

Більшість батьків дивляться на гру як на забаву, як на марну трату часу, яка нічого не дає дитині. Позбавлення дитини ігрової практики – це позбавлення її головного джерела розвитку: активізації процесу пізнання світу, ознак соціальної практики, багатства мікроклімату колективних відносин, прагнення брати участь у житті дорослих.

Відсутність відповідного досвіду є перешкодою для розвитку професійних і громадських сюжетів, пов'язаних з життям дорослих. Дійсно, на запитання дітей про те, ким працюють їхні батьки, більшість із них не можуть пояснити ні професію, ні навіть виконувати ними дії. Реальний досвід дітей обмежується з одного боку повсякденним побутом, а з іншого – сюжетами віртуальних персонажів, запозичених з Інтернету та комп'ютерних ігор.

Це спонукає поставити питання про формування більш серйозного і відповідального ставлення до гри. Ослаблення гри в дошкільному віці може мати дуже сумні наслідки для особистісного розвитку підростаючого покоління. Без гри діти не набудуть усвідомленості своєї поведінки, незалежності, відповідальності, самоконтролю, внутрішньої свободи, в результаті чого їхня поведінка залишиться ситуативною, мимовільною, залежною від оточуючих дорослих. Програючи різні життєві ситуації, діти вчаться йти на компроміс, менше помилятися в людях, уникати конфліктних ситуацій, підтримувати доброзичливу атмосферу.